

BELLEK MÜZESİ

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

SÜLEYMAN CİHAN

1950 doğumlu Süleyman Cihan 29.07.1981 tarihinde TKP-ML/TIKKO MK üyesi olmaktan arandığı ve Lüleburgaz'dan İstanbul'a geldiği yönünde bilgiler olduğu iddiası ile İstanbul Emniyet Müdürlüğü görevlilerince, Büyükçekmece civarında yolculuk etmekte olduğu otobüs seyir halinde iken durdurularak gözaltına alındı. Süleyman Cihan'ı gözaltında gören tanıkların beyanlarına göre önce Sirkeci'de İstanbul Emniyet Müdürlüğü 2. Şube'ye götürüldü sonrasında ise Gayrettepe'de bulunan İstanbul Emniyet Müdürlüğü 1. Şube'ye götürüldü. İstanbul Emniyet Müdürlüğü 2. Şube 1. Kısım Amiri Mehmet Açar tarafından Kadıköy Cumhuriyet Savcılığı'na hitaben yazılan 31.07.1981 tarihli yazıya göre, Süleyman Cihan'ın 30.07.1981 tarihinde aramaya götürdükleri Bostancı'da bulunan bir apartmanın 6. Katındaki dairesinden kendini attığı ve öldüğü iddiası, yer alıyordu. Buna rağmen Süleyman Cihan "hüviyeti meçhul" olarak morga teslim edildi ve yine "hüviyeti meçhul" olarak Kasımpaşa Zindan arkası mezarlığına defnedildi.

1. 30.07.1981 tarihli Keşif ve Ölüm Muayene zabıt varakası; "Bugün saat 7 sularında Bostancı Emniyet Baş komiserliğinden yapılan telefon konuşmasınca cinayetten sanık olan ...ismi ve hüviyeti meçhul olan sanığın... intihar etmiş olduğu... apt. önüne gelindi...cesedin 6 katlı apartmanın en üst katından yere düştüğü... odanın gerek dairenin içerisinde hiçbir ev eşyasının olmayıp hiç kullanılmadığı, yeni bir yapı olduğu, ...cesedin yapılan harici muayenesinde (Adli Tabip tarafından): ...Burun kemiği kırık, kaburga kemiklerinin sol tarafındakilerin tamamının kırık çırtırtısı vermekte olduğu...her iki koltuk altında ön bölgelerde sıyrıklar, ekimoz, sol omuzda ekimoz, sol dirsekte sıyrıklar...parmaklarda parmak izi almaya başladığı sırada yapılmış olan boya izleri...sol dirsek iç kısmında ve her iki ayak bileğinde ekimozlar, kamış ucunda kuru yanık olması muhtemel bulgu... sırtında bilhassa bele doğru sıyrıklar...gerek hakiki ölüm sebebinin anlaşılabilmesi için, gerekse canlı iken mi atılmış olduğu yoksa öldürüldükten sonra mı atılmış olduğunun anlaşılabilmesi ve de hüviyetinin tesbiti bakımından cesedin otopsi yapılmak üzere Adli Tıp Morg Müdürlüğü'ne gönderilmesinin uygun olduğu..." şeklindedir.

2. İstanbul ili Emniyet ve Merkez Komutanlığı 2. Şube 1. Kısım Amiri Mehmet Açar tarafından Kadıköy Cumhuriyet Savcılığı'na gönderilen 31.07.1981 tarihli tutanak; "...Süleyman Cihan adlı şahsın...artık bu konuda direnmesinin anlamı olmayacağını bildirerek, örgüt evini göstereceğini ve bu meyanda sanığa tabi olunarak oto ile göstereceği örgüt evi olan, Kadıköy, Üst bostancı Yalı yolu, İpek bir apartmanına gelindiğinde, sanık bu apartmanın altıncı katını göstermesi üzerine, birlikte cümle kapıdan girilerek, merdivenlerden çıkılıp işaret ettiği kapının kap olduğu görülerek, açması istenmiş, içeriden cevap alınamayınca kırılmak suretiyle açılarak içeri girilmiş, ancak evin daha evvelce örgüt mensupları tarafından terk edildiği anlaşılmıştır. Evde araştırma yapıldığı esnada elleri kelepçeli olarak duran sanık ani bir hareketle, sol taraftaki odanın penceresinden kendisini boşluğa atarak almış olduğu yaranın etkisi ile olay yerinde ölmüştür" şeklindedir.

3. 1981/5681 Hazırlık numaralı soruşturma dosyası Kadıköy Cumhuriyet Savcılığı tarafından 31.07.1981 tarihinde "ölüm hadisesinin siyasi bir mahiyet taşıdığı" sebebiyle görevsizlik kararı verilerek Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'na gönderildi.

4. Bostancı Emniyet Baş komiserliğinin 06.08.1981 tarihli Kadıköy Cumhuriyet Başsavcılığı'na tahkikat evrakının gönderildiğini belirten yazı ise "...30.07.1981 günü saat 06.00 sıralarında Em.Şb.2. kısım 1 memurlarınca Karakolumuza bir ihbar edilerek idareyiz...İpek apartmanının 7. Kat 19 No'lu daire camını kırmak sureti ile kimliği tespit edilemeyen...şahsın intihar ettiği bildirilmesi üzerine...tahkikat yapılmış olup halen meçhul cesedin açık kimliği tespit edilememiş..." şeklindedir.

BELLEK MÜZESİ

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

5. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Adli Tıp Kürsüsü tarafından verilen 24.08.1981 tarihli Otopsi Raporu; "...kişinin vücudunda haricen muhtelif renklerde travmatik ekimozların mevcut olduğu...Savcılıkça sorulan...sorunun ancak Adli Tahkikat ile ortaya konabileceği, kişinin ölümünün...yüksekten düşme ile husulü mümkün kafatası kırığı, vertebra kırığı, iç organ yırtılmaları, beyin kanaması ile meydana gelmiş olduğu..." şeklinde belirtildi.
6. Tüm bu süreçlerden haberdar edilmeyen Süleyman Cihan'ın babası Aga Cihan tarafından 21.09.1981 tarihinde İstanbul 1. Ordu Sıkıyönetim Komutanlığı'na bir dilekçe verildi. Aga Cihan dilekçesinde; oğlundan uzun süredir haber alamadığını, basından 45 gündür gözaltında olduğunu öğrendiğini ancak defalarca 1. Şubeye başvurduğunda kendisine bilgi verilmediğini, son olarak 19.09.1981 tarihinde gittiğinde oğlunun Selimiye'ye sevk edildiğinin bildirildiğini, Selimiye'ye sorduğunda ise oğlunun orada olmadığını söylediklerini, oğlunun hayatından endişe ettiğini ve konu ile ilgili araştırma yapılarak bilgi verilmesini talep etti.
7. Aga Cihan, 23.10.1981 tarihinde de İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'na oğlunu öldürenler hakkında işlem yapılması için suç duyurusunda bulundu.
Bu dilekçe üzerine Askeri Savcılık tarafından 30.10.1981 tarihinde 1981/2505 E. sayılı soruşturma dosyası üzerinden Adli Tıp Müessesesi Başkanlığı'na yazı yazılarak; Ölü Muayene tutanağında "kamış ucunda kuru yanık olması muhtemel bulgu" ve Otopsi Raporu'nda "pelvis cildinde güneşten yanmamış izler olan...penis üzerinde Glans'da 3 mm lik sıyrık" ibareleri nedeniyle bu hususlarda otopsi raporunun tazihini ile ayrıca defin ruhsatı ile sair yazışma suretleri talep edildi.
Askeri Savcılık tarafından yine aynı tarihte İstanbul Emniyet ve Merkez Komutanlığı 2. Şube Müdürlüğü'ne de yazı yazıldı. Savcılık bu yazıda Süleyman Cihan'ın ne yakalama anına ait tutanaklar ne yüzleştirme tutanakları ne de belirtilen eve götürüldükten sonra olanlar ile ilgili, Emniyet görevlileri tarafından tutulması gereken hiçbir tutanağın dosyada olmadığını belirterek hem bu evrakların hem de İpek Apartmanına yapılan operasyona katılanların kaç kişi olduğunun ve isimlerinin detaylarıyla birlikte gönderilmesini istedi.
8. Aga Cihan vekilleri tarafından 03.11.1981 tarihinde soruşturma dosyasına dilekçe verildi. Dilekçede özetle; Süleyman Cihan'ın öldüğü belirtilen tarihten sonra İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde defalarca gördüklerini belirten sekiz tanıklarının olduğu belirtilerek dinlenilmeleri, teşhis ve kesin ölüm sebebinin tespiti için de mezarın açılması talep edildi.
9. İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Adli Tıp Kürsüsü tarafından Savcılığın istediği açıklamaya dair 05.11.1981 tarihli yazı ile "...Adli Tıp raporunda bu bulgunun yanlış değerlendirildiği...binetice penis ucundaki yanık gibi görülen bulgunun, kişinin sağlığı esnasında peniste meydana gelen çok sathı sıyrığın ölümden sonra buradaki dokunun su kaybetmesi sonucu oluştuğu...belirtilen nahiyede yanık bulunmadığı..." şeklinde cevap verildi.
10. İstanbul İli Emniyet ve Merkez Komutanlığı (Sirkeci) 2. Şube Müdürü Mehmet Ağar tarafından Savcılığın istediği yazıya 11.11.1981 tarihli yazı ile cevap verildi. Cevap yazısında ilgili evrakların yazı ekinde gönderildiği yazılı idi. Yazıda örgüt evine "bir baş komiser yönetiminde üç komiser muavini beş polis memurundan müteşekkil 9 görevli ile birlikte" gidildiği yazıyor olsa da bu polislerin isimleri belirtilmedi.
11. Süleyman Cihan'ın kardeşi Ahmet Cihan soruşturma dosyasına gönderdiği 03.11.1981 tarihli dilekçede özetle; ağabeyini gerek 2. Şubede gerekse de 1. Şubede gözaltında gören kişilerin olduğunu, bu kişiler ile yüzleştirilmelerinin yapıldığını, bu kişilerden H.A.'nın 2. Şubede iken ağabeyini işkence ve dayak sonucu baygın bir şekilde gördüğünü, diğerlerinin de benzer şekilde anlatımları olduğunu, kendisinin de bu tarihlerden bir süre önce 1. Şubede gözaltında iken polislerin gelerek "onu ne pahasına olursa olsun öldüreceğiz, sağ olarak ele geçirecek bile yaşatmayacağız" şeklinde beyanları olduğunu belirtiyordu.

BELLEK MÜZESİ

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

12. Süleyman Cihan'ın gözaltına alındığı otobüsün şoförü E. D.'nin 18.11.1981 tarihinde alınan ifadesi; "...Araba benim idaremdedir...arkamızdan gelen bir Mercedes oto sağa yanaşmamızı söyledi...Mercedes arabada 5 kişi vardı 5 i de inmişti. Elinde telsiz olan otobüsün önünde bize doğru duruyordu...Otobüste kimlik kontrolü bitmiş gibiydi. O sırada otobüsün önünde yolda elinde telsiz bulunan şahıs ön kapıdan içeri girerek... 1 nolu koltukta oturmakta olan şahsa kimliğini vermesini söyledi...elinde telsiz olan şahıs...kişiye "senin esas ismin ne oğlum" diye sordu...şahsı otobüsten aşağı indirip mercedes otoyola aldılar..." şeklindedir.

13. Süleyman Cihan'ın H.G. isimli arkadaşı 23.11.1983 tarihli Sıkıyönetim Komutanlığı 2 No'lu Askeri Mahkemesine gönderdiği el yazılı dilekçesinde, Süleyman Cihan ile 28.07.1981 tarihinde Şubede gözaltında gördüğünü ve kendisiyle yüzleştirmesinin yapıldığını belirtti.

14. Sıkıyönetim Askeri Savcılığı tarafından 15.11.1985 tarihinde "Emniyet Şube 2 (iki) görevlileri" hakkında yürütülen soruşturmada 15.11.1985 tarihinde 1981/2505 E. Ve 1985/165 K. No ile "...olayda Emniyet görevlilerinin herhangi bir kasti veya kusurlu hareketlerinin bulunmadığı..." sebebiyle KOVUŞTURMAYA YER OLMADIĞI KARARI verildi. Bu kararın içeriğine göre soruşturma dosyasında hiçbir emniyet görevlisinin ifadesine başvurulmadı, tanık olarak ise sadece Süleyman Cihan'ı 2. Şubede gördüğünü beyan eden M.A.K.'nın ifadesine başvuruldu. Yine karar içeriğinde, Süleyman Cihan'ın ev aramasına götürülen polisler Emniyet Müdürlüğü 2. Şube görevlileri olmasına rağmen iddia edilen olayın akabinde savcılığa haber vermek yerine neden Bostancı Emniyet Baş komiserliğine haber verilerek olayın dışında kaldıkları hususuna da değinilmedi.

15. Aga Cihan vekilleri tarafından bu karara karşı 25.12.1985 tarihinde ayrıntılı bir dilekçe ile Mahkemeye itiraz edildi. Aynı zamanda 1. Ordu Askeri Savcısı tarafından da bu karara karşı 08.01.1986 tarihinde 1. Ordu Askeri Mahkemesi Kıdemli Hakimliği'nden "noksan soruşturma sebepleri ile kararın kaldırılması" istenildi.

16. İtiraz üzerine 1. Ordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi tarafından 15.01.1986 tarihinde 1986/1 No'lu karar ile; Sıkıyönetimin İstanbul ilinde kaldırılması sebebiyle itirazı incelemeye yetkili bulunmadıkları ve dosyanın Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı'na gönderilmesi, kararı verildi.

17. İstanbul Sıkıyönetim Askeri Savcılığı tarafından bu yetkisizlik/görevsizlik kararına karşı Askeri Yargıtay Başsavcılığı'na 27.01.1986 tarihinde itiraz edildi. İtiraz üzerine Askeri Yargıtay 4. Dairesi tarafından 25.02.1986 tarihinde 1986/69 E. Ve 1986/50 K. No'lu ilam ile; Kanun gereği İstanbul ilinde işlenen ve Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinin görevine girecek suçlar yönünden 7. Kolordu Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesinin yetkili kılındığı, sebebiyle itiraz reddedildi.

18. Dosya kendisine gönderilen Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 1 No'lu Askeri Mahkemesi tarafından 09.04.1986 tarihinde 1986/131 E. Ve 1986/166 K. No'lu ilam ile Aga Cihan vekillerinin takipsizlik kararına karşı yaptıkları İTIRAZ REDDEDİLDİ.

BELLEK MÜZESİ

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

19. Süleyman Cihan'ın kardeşi Av. Ahmet Cihan 08.07.2011 tarihinde İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Polikliniği'ne başvurdu ve eldeki raporlar ve diğer belgelere dayanarak ağabeyinin ölüm nedeni ile ilgili bilimsel mütalaa verilmesini talep etti. Anılan birim tarafından 13.04.2012 tarihli mütalaanın sonuç bölümü; "...bildirilen ölüm zamanı ile otopsi arasında geçen süre dikkate alındığında otopside saptanan çürüme bulgusunun ölümün yüksekten düşme sonucu cesedin bulunduğu belirtilen zamandan önceki bir zamanda meydana gelmiş olması olasılığını ortaya çıkardığı... çok sayıda kaburga kırığı ve akciğer yaralanmasının yüksekten düşme ile uyumlu olmakla birlikte göğüs boşluğunda kanama tanımlanmamasının yüksekten düşmenin öldükten sonra meydana gelmiş olma olasılığını desteklediği dikkate alındığında kaba dayak, falaka, askı ve elektrik işkenceleri ile uyumlu ve kuvvetle destekleyen bulguları saptanan kişide ölümden sonra yüksekten atılmış olmasının reddedilemeyeceği..." şeklindedir.
20. Av. Ahmet Cihan, Kenan Evren ve Tahsin Şahinkaya'nın darbe yapmak suçu ile yargılandığı Ankara 12. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2012/3 E. Sayılı dosyasına katılma talebinde bulundu ve talep mahkeme tarafından 16.04.2021 tarihinde kabul edildi.
21. Av. Ahmet Cihan vekilleri aracılığı ile 07.06.2012 tarihinde Kadıköy Cumhuriyet Savcılığı'na; Necdet Üruğ (Olay tarihinde 1. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanı), Erdoğan Savaşeri (Olay tarihinde Sıkıyönetim Komutanlığı Savcısı), Durmuş Akşen (Olay tarihinde Sıkıyönetim Komutanlığı Adli Müşaviri), Tayyar Sever (Olay tarihinde İstanbul Emniyet Müdürlüğü 1. Şube Müdürü), Mehmet Açar (Olay tarihinde İst. Emniyet Müdürlüğü 2. Şube Müdürü), İbrahim Şahin (Olay tarihinde Kadıköy Emniyet Müdürlüğü'nde Baş komiser), Bayram Kartal (Olay tarihinde İst. Emniyet Müdürlüğü'nde polis memuru) ve Mehmet Yetiş (Olay tarihinde İst. Emniyet Müdürlüğü'nde polis memuru) hakkında ağabeyini işkence ile öldürüp sonrasında da intihar süsü verdikleri iddiası ile soruşturma açılması talebinde bulundu.
22. Şikâyet dilekçesi üzerine Kadıköy Cumhuriyet Savcılığı'nın 2012/23178 Soruşturma numarası ile soruşturma başlatıldı. Savcılık tarafından 13.11.2012 tarihli karar ile olay tarihinde hâkim albay ve hâkim yüzbaşı olarak görev yapan Erdoğan Savaşeri ve Durmuş Akşen hakkında Kovuşturmaya Yer Olmadığı Kararı verildi. Ancak savcılık tarafından yine aynı tarihte diğer şüpheliler hakkında da Yetkisizlik (İstanbul Adliyesinin yetkili olduğu sebebi gösterilerek) kararı verildi.
23. Bu karara vekiller tarafından itiraz edilmesi üzerine İstanbul 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2013/514 D.İş sayılı kararı ile 12.04.2013 tarihinde; Kovuşturmaya yer olmadığı kararına yapılan itirazın reddine, Yetkisizlik kararına itiraz konusunda da karar verilmesine yer olmadığına kararı verildi.
24. Yetkisizlik kararı ile İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilen dosya burada 2012/157024 Soruşturma numarasını aldı. Bu dosya üzerinden Savcılık tarafından 27.06.2013 tarihli yazı ile İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nden, Süleyman Cihan ile ilgili olarak hangi işlemlerin ve kimler tarafından yapıldığının tespiti ile olay tarihinde İstanbul Emniyet Müdürlüğü 1. Ve 2. Şube Müdürlerinin kimler olduğunun belirlenmesi, istenildi.
25. İstanbul Emniyet Müdürlüğü tarafından bu yazıya 03.08.2013 tarihli yazı ile kendilerinde Süleyman Cihan hakkında herhangi bir soruşturma kaydının bulunmadığı, o dönemde görevli şube müdürlerini gösterir belgelerin gönderildiği ancak Mehmet Kemal Açar'ın dosyası kendilerinde bulunmadığından gönderilmediği, cevabı verildi.
- İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün 05.08.2013 ve 16.08.2013 tarihli yazı cevaplarında, Olayın olduğu tarihte 1. Şube Müdürünün Cafer Tayyar Sever olduğu, Mehmet Açar ile ilgili görevi ile ilgili bir belgeye rastlanmadığını ancak 1981 ile 1984 yılları arasında Asayiş Şube Müdürü veya Şube 2 Müdürü olarak imzalamış olduğu evraklar olduğunun tespit edildiği bildirildi.

BELLEK MÜZESİ

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü tarafından Savcılığa 05.11.2013 tarihli yazı cevabında; "...bahse konu tarih baz alınarak yapılan incelemede...Baş komiser Mehmet Yetiş'in...belirtilen tarihte hangi birimde görevli olduğu tespit edilememiş olup...açık kimlik bilgilerini gösterir...yazımız ekinde gönderilmiştir...Baş komiser Bayram Kartal'ın...tarihleri arasında Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğü'nde görevli olduğu...Polis memuru İbrahim Şahin'in...tarihleri arasında Kadıköy İlçe Emniyet Müdürlüğü'nde görevli olduğu..." belirtilerek o tarihlere dair ne bu kişiler ile ilgili ne de anılan olayla ilgili her hangi bir belge bulunamadığı bildirildi.

26. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 2014/9305 K. No ile 03.07.2014 tarihinde Soruşturmanın Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yapılması gerektiği sebebiyle YETKİSİZLİK kararı verildi.

27. Yetkisizlik kararı üzerine dosya İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildi ve 2014/115740 Soruşturma numarasına kaydedildi. Savcılık tarafından 2014/116016 K. No ile 18.09.2014 tarihinde şüpheliler Mehmet Açar, İbrahim Şahin, Tayyar Sever, Bayram Kartal ve Mehmet Yetiş hakkında "Görevi kötüye kullanma, Canavarca hisle veya eziyet çektirerek öldürme" suçlarından dava zamanaşımının dolmuş olması sebebiyle KOVUŞTURMAYA YER OLMADIĞI kararı verildi.

Kararın gerekçesi; "...Maktül Süleyman Cihan'ın...emniyetin iddiasına göre eli kelepçeli olan Süleyman'ın 6. Kattan atlayarak intihar ettiği, ancak dosyanın Adli Tıp Raporları sonucu intihardan ziyade Süleyman'ın o dönemin emniyetçileri tarafından işkenceye tabi tutulup öldürüldüğü yolunda ivme kazanmış ise de 1981 tarihinden bu zamana kadar dosyanın ilgili ilgisiz birçok Cumhuriyet Başsavcılıkları arasında gidip geldiği...dava zamanaşımının dolmuş olduğu..." şeklinde idi.

28. Karara müdahiller vekilleri tarafından itiraz edildi. İtiraz üzerine İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliği tarafından 2014/1948 D.İş No'lu karar ile 23.02.2015 tarihinde İTİRAZIN REDDİNE karar verildi.